

ВЗАЄМОВІДНОСИНИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ТА ГРОМАДИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

НОВІЧЕНКО Андрій - доктор філософії, докторант Харківського національного університету внутрішніх справ

DOI: <https://doi.org/10.32782/LAW.UA.2024.1.14>

Масштабне вторгнення на територію України збройних військ Російської Федерації направлене на реальну загрозу державному суверенітету, територіальній цілісності, демократично-конституційному ладу та іншим національним інтересам держави.

Збройний напад російських військ зумовив впровадження в Україні воєнного стану, який направлений на об'єднання та взаємодію не лише державних органів, таких як Збройні Сили України, Національну поліцію, Національну гвардію, місцеві державні адміністрації, а й органів місцевого самоврядування, територіальних громад та громадян, з метою захисту держави України.

Введення режиму воєнного стану обумовлено особливою увагою з боку держави, щодо аспектів взаємодії правоохоронних органів, зокрема поліції, із громадськими об'єднаннями, окремими громадянами з питань охорони громадського порядку, розбудови партнерської моделі взаємин між ними в умовах воєнного стану.

Ключові слова: поліція, правоохоронні органи, громадяни, взаємодія, воєний стан, агресія.

Постановка проблеми

Поліція, яка є органом публічної влади та здійснює поліцейську діяльність відповідно до Конституції України, міжнародних стандартів, покликана забезпечити можливість реалізації громадянами своїх конституційних права і свободи.

На сьогодні поліція посідає одне з важливих місць серед суб'єктів сек-

тору безпеки та охорони, що зумовлюється покладених на них завдань та обов'язків. З впровадженням воєнного стану на території України обов'язки правоохоронних органів збільшились, у той же час держава надала право громадянам надати відповідну допомогу виконавчим органам (Збройним Силам України, Національній поліції, Національній Гвардії). Така допомога має різні вирази: гуманітарна, матеріальна (збір коштів на потреби ЗСУ тощо), благодійна, фізична тощо. Протистояння та подолання агресії РФ можливо лише при об'єднанні та взаємодії державних органів, у тому числі і правоохоронних органів, та населення.

Стан дослідження проблеми

Дослідженням партнерських відносин між поліцією та населенням займалися такі вчені: В.Б. Авер'янов, О.М. Бандурка, О.Ю. Безпалова, М.В. Возник, О.В. Джафарова, В.Ю. Кікінчук, В.К. Колпаков, М.Ф. Криштанович, О.М. Литвинов, О.М. Музичук, В.П. Пилипишин, Є.В. Сергієнко, С.В. Сьомін, Д.В. Швець та інші. Проте, на теперішній час виникає необхідність дослідити питання взаємодії правоохоронних органів та населення в умовах воєнного стану, на що й направлена стаття.

Мета дослідження полягає у дослідженні взаємовідносин між Національною поліцією та громади під час воєнного стану.

Наукова новизна дослідження

Тривалий час учені-юристи у своїх наукових роботах, враховуючи реформування чинного на той час законодавства, досліджували та аналізували партнерські взаємовідносини між Національною поліцією та населенням. Їхні результати досліджень мають суттєве значення як для юридичної теорії, так для законодавства України.

Сучасні реалії, а саме збройна агресія та напад на Україну з боку збройних сил Російської Федерації, зумовили впровадження воєнного стану на всій території держави та внесення змін до чинного законодавства України. Ці зміни також торкнулись правоохоронної діяльності, а відтак доцільно додатково дослідити взаємодію поліції та громади в умовах воєнного стану, чим обумовлюється актуальність статті.

Виклад основного матеріалу

24 лютого 2022 року Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, в Україні було введено воєнний стан у зв'язку з повномасштабним вторгненням на територію України та актом збройної агресії з боку збройних сил Російської Федерації.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [1].

На теперішній час воєнний стан в Україні було продовжено п'ять разів:

1) з 05 години 30 хвилин 26 березня 2022 року строком на 30 діб згідно з Указом Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022;

2) з 05 години 30 хвилин 25 квітня 2022 року строком на 30 діб згідно з Указом Президента України від 18 квітня 2022 року № 259/2022;

3) з 05 години 30 хвилин 25 травня 2022 року строком на 90 діб згідно з Указом Президента України від 18 травня 2022 року № 341/2022;

4) з 05 години 30 хвилин 23 серпня 2022 року строком на 90 діб згідно з Указом Президента України від 12 серпня 2022 року № 573/2022;

5) з 05 години 30 хвилин 21 листопада 2022 року строком на 90 діб згідно з Указом Президента України від 7 листопада 2022 року № 757/2022;

6) з 05 години 30 хвилин 19 лютого 2023 року строком на 90 діб згідно з Указом Президента України від 7 лютого 2023 року № 2915/2023.

У сучасних умовах реформування законодавства України, прийняття його відповідно до норм європейського права та в умовах сьогодення актуальності набуває питання здійснення громадського контролю діяльності безпекових служб. Громадський контроль є важливою формою реалізації демократії, оскільки дає можливість населенню брати участь у державному управлінні, вирішенні державних і суспільних справ, активно впливати на діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, особливо в військовий час. При органах державної влади створені Громадські ради, активізувалося висвітлення їх діяльності у ЗМІ, соціальних мережах, функціонують телефони «гарячих» ліній, створені чат-боти, для повідомлення інформації, подання заявок громадянами, які потребують гуманітарної або будь-якої іншої допомоги; у приміщеннях та на території підрозділів Національної поліції та інших безпекових служб встановлено цілодобове відеоспостереження, патрульні поліцейські використовують нагрудні камери відеофіксації, проте питання

громадського контролю діяльності безпечних служб залишається актуальним.

Національна поліція, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження положення про Національну поліцію» [2], сприяє забезпеченню відповідно до Законів України «Про правовий режим воєнного стану» на всій території України, адже безпосередньо від ефективності роботи Національної поліції залежить дуже багато, головним її завданням є забезпечення внутрішньої безпеки держави. Особливості діяльності Національної поліції в умовах воєнного стану визначаються чинним законодавством, перш за все Законом України «Про правовий режим воєнного стану». Відповідно до цього закону Національна поліція сприяє діяльності військової адміністрації, судів, прокуратури, судових органів у період дії воєнного стану; звітує перед військовою адміністрацією про правове становище на відповідній території, бореться зі злочинністю, здійснює охорону громадського порядку та результати діяльності [3].

В Україні 15 березня 2022 року народні депутати України ухвалили Закон (проект № 7147) «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою вдосконалення діяльності поліції, у тому числі під час дії режиму воєнного стану» [4, с. 87].

Ефективне сприяння діяльності в умовах воєнного стану вищеперерахованих суб'єктів з боку працівників Національної поліції зумовлюється взаємодією з громадою. Охочих захищати територію України серед мирного населення виявилась значна кількість осіб. Широко залучаються громадяни України до дій, спрямованих на забезпечення воєнної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності держави, стримування і відсіч агресії та завдання противнику неприйнятних втрат, з огляду на які він буде змушений припинити збройну агресію проти України. Так цивільні особи були сформовані в підрозділи добровільних формувань територіальної оборони, що діють на підставі Закону України «Про основи національного спротиву».

Згідно з п. 8 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про основи національного спротиву», національний спротив – комплекс заходів, які організуються та здійснюються з метою сприяння обороні України шляхом максимально широкого залучення громадян України до дій, спрямованих на забезпечення воєнної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності держави, стримування і відсіч агресії та завдання противнику неприйнятних втрат, з огляду на які він буде змушений припинити збройну агресію проти України [5].

П.п. 1, 2, 16 ч. 1 ст. 1 цього ж Закону роз'яснюють, що доброволець Сил територіальної оборони Збройних Сил України – громадянин України або іноземець чи особа без громадянства, який перебуває в Україні на законних підставах впродовж останніх п'яти років та на добровільній основі зареєстрований до проходження служби у складі добровольчого формування Сил територіальної оборони Збройних Сил України;

добровольче формування територіальної громади – воєнізований підрозділ, сформований на добровільній основі з громадян України, які проживають у межах території відповідної територіальної громади, який призначений для участі у підготовці та виконанні завдань територіальної оборони;

територіальна оборона – система загальнодержавних, воєнних і спеціальних заходів, що здійснюються в мирний час та в особливий період з метою протидії воєнним загрозам, а також для надання допомоги в захисті населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій [5].

Метою національного спротиву є підвищення обороноздатності держави, надання обороні України всеохоплюючого характеру, сприяння забезпеченню готовності громадян України до національного спротиву (ч. 2 ст. 3 цього Закону).

Територіальна оборона складається з декількох складових:

1) військової: включає органи військового управління, військові частини Сил територіальної оборони Збройних Сил України, інші сили і засоби сил безпеки та сил оборони, які залучаються до виконання завдань територіальної оборони;

2) цивільної: включає державні органи, органи місцевого самоврядування, які залучаються до територіальної оборони;

3) військово-цивільної: включає штаби зон (районів) територіальної оборони та добровольчі формування територіальних громад, які залучаються до територіальної оборони (ст. 4 Закону України «Про основи національного спротиву»).

Охорона правопорядку у громадських місцях є складною соціальною проблемою, у вирішенні якої бере участь значна кількість суб'єктів у мирний час. А сучасні реалії, що відбуваються сьогодні в Україні, ще більш посилюють складність цієї проблеми. Визначаючи коло суб'єктів забезпечення правопорядку в громадських місцях, необхідно враховувати те, що їхній склад залежить від завдань, що стоять у конкретний період розвитку держави.

Завдання територіальної оборони чітко визначені у ч. 3 ст. 3 Закону України «Про основи національного спротиву», у кожному пункті завдань добровільного формування прослідковується їх взаємодія з правоохоронними органами, Збройними Силами України, місцевими державними адміністраціями, місцевим самоврядуванням, громадянами тощо, яка направлена на підвищення обороноздатності, збереження суверенітету держави та цілісності її території, охорону національної безпеки, захисту державного кордону, прав та свобод громадян, забезпечення правопорядку тощо [5].

Членом добровольчого формування може бути громадянин України віком від 18 років, який проживає на території громади, де діє добровольче формування, пройшов медичний, професійний та психологічний відбір (перевірку) і уклав контракт добровольця територіальної оборони.

Порядок утворення добровольчих формувань територіальних громад регламентується Постановою КМУ від 29 грудня 2021 р. № 1449 «Про затвердження Положення про добровольчі формування територіальних громад».

На теперішній час збройна агресія Російської Федерації щодо України продовжує нищити мирне населення, завдає значних руйнувань житловим будинкам, критичній

інфраструктурі, підприємствам, соціальним закладам тощо. Немає жодної галузі, яка б не постраждала від війни. Волонтери, громадські активісти, медики, бізнесмени, благодійники тощо долучаються до боротьби з ворогом через взаємодію зі Збройними Силами України, правоохоронними органами, місцевими державними адміністраціями, місцевим самоврядуванням, громадянами.

Крім того, згідно з ч. 1 ст. 1 Закону України «Про військово-цивільні адміністрації», які створюються тимчасово та виконують повноваження місцевих органів виконавчої влади. Так, військово-цивільні адміністрації – це тимчасові державні органи в селах, селищах, містах, районах та областях, що діють у складі Антитерористичного центру при Службі безпеки України (у разі їх утворення для виконання повноважень відповідних органів у районі проведення антитерористичної операції) або у складі Об'єднаного оперативного штабу Збройних Сил України (у разі їх утворення для виконання повноважень відповідних органів у районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях) і призначені для забезпечення дії Конституції та законів України, забезпечення безпеки і нормалізації життєдіяльності населення, правопорядку, участі в протидії актам збройної агресії, диверсійним проявам і терористичним актам, недопущення гуманітарної катастрофи в районі відсічі збройної агресії Російської Федерації, зокрема проведення антитерористичної операції [10].

Голови обласних військових адміністрацій України визначають пріоритетами:

- 1) постійну комунікацію з громадою про ситуацію в областях;
- 2) забезпечення роботи всіх комунальних підрозділів міст і сіл;
- 3) організацію евакуації із небезпечних районів;
- 4) організацію гуманітарної допомоги постраждалим;
- 5) покращення умов проживання для вимушених переселенців;
- 6) налагодження зв'язків із закордонними партнерами та організаціями.

Значну роль у виконанні вищезазначених пріоритетів відіграє волонтерська діяльність. Відповідно до ч. 1 ст. 1 Закону України «Про волонтерську діяльність», волонтерська діяльність – добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги [6].

Згідно з п. 3 ч. 3 ст. 1 цього Закону, надання волонтерської допомоги громадянам, які постраждали внаслідок надзвичайної ситуації техногенного чи природного характеру, дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного чи воєнного стану, проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки й оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, здійснення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та/або іншої країни проти України, у результаті соціальних конфліктів, нещасних випадків, а також жертвам кримінальних правопорушень, біженцям, внутрішньо переміщеним особам [6].

Волонтер – фізична особа, яка добровільно здійснює соціально спрямовану неприбуткову діяльність шляхом надання волонтерської допомоги (ст. 7 Закону України «Про волонтерську діяльність»).

На сьогодні багато людей, Збройні Сили України, інші добровільні формування потребують допомоги у вигляді гуманітарного внеску, збору коштів, допомоги з перевезенням, закупівлею певних товарів тощо. Низка українців саме під час воєнного стану почала займатись волонтерською діяльністю. Деякі з них приєднались до вже існуючих благодійних фондів, організацій, а деякі розпочали самостійну волонтерську діяльність. В основному волонтери займаються гуманітарною допомогою особам, які їй потребують. Згідно з ст. 1 Закону України «Про гуманітарну допомогу», гуманітарна допомога – цільова адресна безоплатна допомога в грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у

вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами із гуманних мотивів отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують її у зв'язку з соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, важким фінансовим становищем, виникненням надзвичайного стану, зокрема внаслідок стихійного лиха, аварій, епідемії і епізоотій, екологічних, техногенних та інших катастроф, які створюють загрозу для життя і здоров'я населення, або тяжкою хворобою конкретних фізичних осіб, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту [7]. Гуманітарна допомога є різновидом благодійництва і має спрямовуватися відповідно до обставин, об'єктивних потреб, згоди її отримувачів та за умови дотримання вимог статті 3 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» [8].

Гуманітарна допомога ще проявляється в наданні юридичної консультації, правозахисних послуг, медичної допомоги, перевезення людей з «гарячих» точок у більш безпечне місце тощо.

Міністерство оборони України створило платформу для волонтерів, що займаються Збройними Силами України (ЗСУ) і територіальною обороною (ТРО). Мета проєкту – об'єднати та скоординувати дії всіх волонтерів, що працюють над забезпеченням потреб ЗСУ і ТРО. Платформа дозволить фахівцям Міністерства Оборони України в реальному часі відстежувати можливості волонтерів по закриттю конкретних потреб для армії [9].

Акт збройної агресії російських військ призвів до ряду викликів для здійснення кримінального провадження на території України. Необхідність внесення змін до кримінального процесуального законодавства України виникла ще у 2014 році з моменту початку тимчасової окупації Кримського півострову та окремих районів Донецької та Луганської областей.

Повномасштабне, агресивне вторгнення Російської Федерації в Україну сприяло впровадження воєнного стану. Ракетні обстріли об'єктів цивільної інфраструкту-

ри, терор та напади на населення й активні бойові дії на значній території держави призвели до фіксації значної кількості кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки, а також миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Так, станом на 1 серпня 2022 року з моменту широкомасштабного вторгнення правоохоронними органами України було зареєстровано 25161 кримінальне правопорушення за фактами вчинення порушень законів та звичаїв війни (за ст. 438 Кримінального кодексу України) та 12340 злочинів проти національної безпеки (за ст.ст. 110, 111, 111-1, 111-2, 113 та ін. Кримінального кодексу України). Система правосуддя України знову опинилась у ситуації 2014 року, тільки тепер у значно більших масштабах [11].

Ведення активних бойових дій та відсутність у правоохоронних органів України доступу до територій, де було вчинено кримінальні правопорушення, зумовлюють виникнення проблем на етапі здійснення досудового розслідування, зокрема щодо: особливостей проведення окремих процесуальних дій (зокрема, дистанційний допит свідків, огляд та збереження інформації з відкритих джерел), прийняття та оформлення процесуальних рішень (у тому числі щодо доступу до суду), здійснення досудового розслідування за відсутності підозрюваного (*in absentia*), відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження, удосконалення системи захисту свідків, потерпілих, фахівців, що працюють з такою категорією проваджень, зміна строків розслідування такої категорії проваджень (не мають спливати щонайменше до деокупації територій, де вчинено протиправне посягання).

З 24 лютого 2022 року до Кримінального процесуального кодексу України вже дев'ять разів були внесені зміни. Зокрема, редакція ст. 615 Кримінального процесуального кодексу України, яка встановлює особливий режим кримінального провадження в умовах воєнного стану, уже змінювалась три рази. Верховна Рада України продовжує розглядати законопроекти різного спрямування, які пропонують зміни до кримінального процесуального законодавства України.

Окремим аспектом є особливість взаємодії правоохоронних органів України з правоохоронними органами інших держав та міжнародними судовими інстанціями стосовно відправлення правосуддя за найтяжчі міжнародні злочини, зокрема Міжнародним кримінальним судом. На етапі досудового розслідування важливо забезпечувати єдиний стандарт збору доказів у відповідних провадженнях. Так, 26 березня 2022 року Генеральні прокурори України, Польщі та Литви підписали Угоду про створення спільної слідчої групи для розслідування воєнних кримінальних проваджень та злочинів проти людяності на території України. За повідомленням Офісу Генерального прокурора, діяльність групи буде зосереджуватись на зборі, безпечному зберіганні та швидкому обміні інформацією та доказами воєнних правопорушень, зібраними в ході розслідувань на території держав-сторін, а також оперативно-розшукових заходах. У подальшому до неї приєднались Естонія, Латвія та Словаччина. Також до Групи доєднався і Міжнародний кримінальний суд (МКС) в якості учасника. Усі країни-учасниці, крім України, ратифікували Римський статут та приєднались до Міжнародного кримінального суду, що вимагало приведення до відповідності їх національного законодавства з урахуванням міжнародних стандартів, якими керується МКС [11].

Крім того, новелами Кримінального процесуального кодексу України після повномасштабного вторгнення Російської Федерації, стали норми щодо особливостей співпраці з Міжнародним кримінальним судом.

Ще одне негативне явище, з яким на теперішній час стовхнулася Україна, — це колаборація. Колабораціоніст — особа, яка усвідомлено співпрацює із окупаційною цивільною чи військовою владою на шкоду власній країні.

Згідно із загальним національним правом діяльність колабораціоністів визнавалась як зрада громадян та як зрада інтересів своєї держави; залежно від міри шкоди державі, спричиненої колаборантом, передбачалось або довгострокове ув'язнення, або смертна кара.

Колабораціоністи – це особи, громадяни України, які, як правило, чекали на «руський мир» та всіляко сприяють (допомагають) збройним силам Російської Федерації окремо та державі-агресорці в цілому. Тобто співпраця населення або громадян держави з ворогом в інтересах ворога-загарбника на шкоду самій державі чи її союзників і участь у переслідуванні патріотів країни, громадянином якої є колаборант.

Така допомога проявляється в наданні для російських військових потрібної для них інформації щодо розташування Збройних Сил України, їх техніки тощо шляхом фотофіксації, відеофіксації, «злиття» геолокації тощо, надання харчової, побутової допомоги, місця проживання, пропагандують «краще життя у Російській Федерації» тощо.

Громадяни України, які є патріотами своєї держави і які стали свідками дій колаборанта або підозрюють особу в співпраці з державою-агресоркою, негайно повідомляють про це Службу Безпеки України для подальшої перевірки та прийнятті відповідних заходів щодо колаборанта і таким чином прослідковуються партнерські взаємини між населенням та органами виконавчої влади.

Наприклад, прокурори на Харківщині закінчили досудові розслідування щодо жительки села Липці та жителя Харкова. Їх судитимуть за статтею «державна зрада» (ст. 111-1 КК України). Жителька Липців, за версією слідства, допомагала російським військовослужбовцям: «В обмін на прихильність окупантів 31-річна жінка передавала загарбникам продукти харчування, алкогольні напої, готувала їм їжу і прала одяг». 52-річний харків'янин підтримував збройну агресію Російської Федерації проти України на сторінках у соцмережах, зазначили у прокуратурі. Протягом березня-квітня 2022 року чоловік публікував на власній сторінці у соціальній мережі дописи антиукраїнського змісту із закликами підтримувати збройну агресію РФ проти України та рішення президента держави-агресора. Прихильник «спецоперації» також публікував матеріали, у яких прославляються російські окупанти,

і поширював відео з виступами російських пропагандистів [12].

Слідчі оголосили підозру жителю села Хотімля (Чугуївський район), який підтримував Росію. Як установило слідство, у Хотімлі чоловік неодноразово публічно висловлював підтримку дій Росії. Крім того, він розвозив продукти на блокпости, де перебували російські окупанти. Колаборант переконував місцеве населення, що військовослужбовці Збройних сил Російської Федерації не обстрілюють населені пункти Харківщини та мирне населення, а навпаки, запевняв, що ці обстріли вчиняються лише українськими військовими.

Чоловік підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення за ч. 1 ст. 111-1 (колабораційна діяльність) Кримінального кодексу України [13].

Висновки

У сучасних умовах протидії збройної агресії російських військ окремо та Російській Федерації в цілому актуальним є питання щодо організації діяльності та взаємодії між правоохоронними органами та органами місцевого самоврядування, територіальними громадами, населенням в умовах введення воєнного стану в Україні, з метою запобігання, виявлення, розслідування кримінальних правопорушень, охорони громадського порядку, відстоювання державного суверенітету, збереження цілісності України, захисту конституційних прав, демократичного ладу та інших національних інтересів держави.

Література

1. Закон України «Про правовий режим воєнного стану». (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 28, ст.250).
2. Постанова КМУ № 877 від 28.10.2015 «Про затвердження Положення про Національну поліцію». URS: <https://www.kmu.gov.ua/npras/248607704> (дата звернення: 26.11.2022).
3. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 р. No 28 ст. 250 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 26.11.2022).

4. Гіденко Є.С. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. ДІІ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. «Young Scientist» • No 6 (106) • June, 2022 (стр. 87).

5. Закон України «Про основи національного спротиву». (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2021, № 41, ст.339).

6. Закон України «Про волонтерську діяльність». (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 42, ст.435).

7. Закон України «Про гуманітарну допомогу». (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 51, ст.451).

8. Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації». (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 25, ст.252).

9. Платформа для волонтерів, що займаються ЗСУ і ТРО. URS: <https://people4ua.com/> (дата звернення: 26.11.2022).

10. Закон України «Про військово-цивільні адміністрації». (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13, ст.87).

11. Досудове розслідування в умовах воєнного стану. URS: https://jurliga.ligazakon.net/analitics/213263_dosudove-rozsliduvannya-v-umovakh-vonnogo-stanu-yak-zmni-vneseno-v-kpk (дата звернення: 29.11.2022).

12. Поширював кремлівські наративи, допомагала загарбникам: на Харківщині судитимуть двох колаборантів. URS: <https://suspilne.media/300752-posiruvav-kremlivski-narativi-dopomagala-zagarbnikam-na-harkivsini-suditimut-dvoh-kolaborantiv-prokuratura/> (дата звернення: 29.11.2022).

13. Житель Харківської області розвозив продукти на блокпости окупантів. URS: <https://2day.kh.ua/ua/kharkow/zhytel-kharkivskoyi-oblasti-rozvozyv-produkty-na-blokposty-okupantiv> (дата звернення: 29.11.2022).

14. Закон України «Про Національну поліцію». (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379).

RELATIONS BETWEEN THE NATIONAL POLICE AND THE COMMUNITY DURING MARTIAL LAW

The large-scale invasion of the territory of Ukraine by the armed forces of the Russian Federation is aimed at a real threat to state sovereignty, territorial integrity, the democratic constitutional system and other national interests of the state.

The armed attack of the Russian troops led to the introduction of martial law in Ukraine, which is aimed at the unification and interaction of not only state bodies, such as the Armed Forces of Ukraine, the National Police, the National Guard, local state administrations, but also local self-government bodies, territorial communities and citizens, with the aim of resisting the destruction of the state of Ukraine.

The armed attack of the aggressor country caused special attention on the part of the state, which must be paid to aspects of the interaction of law enforcement agencies, in particular the police, with public associations, citizens on matters of public order protection, development of a partnership model of relations between them under martial law.

Keywords: *police, law enforcement agencies, citizens, interaction, martial law, aggression.*